

УДК 378.147:159.955-051

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-6(344)-2-19-29

Бадер Світлана Олександрівна,

доктор педагогічних наук, професор, завідувачка

кафедри дошкільної та початкової освіти

ДЗ «Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ, Україна.

svetmira23@meta.ua

<https://orcid.org/0000-0002-9225-423X>

НЕЙРОГРАФІКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Актуальність проблеми розвитку креативного мислення майбутніх педагогів обумовлено вимогами сучасного суспільства щодо становлення активної, незалежної, нестандартно мислячої особистості, яка здатна діяти у мінливих, непередбачуваних умовах, приймати творчі рішення, бути конкурентоспроможною та ефективною в контексті професійної діяльності з одного боку, та задоволеною особистісним життям – з іншого. Особливо гостро потреба мислити креативно відчувається у сучасному світі через пандемію, коли людство вже не може жити за відомими сценаріями та має шукати нові засоби ефективно працювати, відпочивати та саморозвиватися.

Для представників педагогічних професій креативне мислення набуває особливо сенсу, адже педагог постійно має видавати новий освітній продукт (від щоденної підготовки уроку до наукової/методичної публікації), що сприятиме підвищенню рівня якості освітнього процесу. В умовах пандемії, спричиненої коронавірусною хворобою, перед педагогом стоїть особливе завдання – не втратити суб'єкт-суб'єктний контакт з кожним учнем, що означає не лише якісне викладання в он-лайн форматі, а й педагогічну підтримку здобувачів. Це можливе лише за умови розвиненого креативного мислення у педагога, формуванню якого варто приділяти увагу ще на етапі професійної підготовки у виші.

Проблемі розвитку творчості, творчих здібностей та креативності присвячені роботи вчених-класиків: Д. Богоявленської, Л. Виготського, Дж. Гілфорда, В. Моляко, С. Рубінштейна, Б. Теплова, П. Торренса та ін. З іншого боку, сутність творчого та креативного мислення майбутніх педагогів досліджували С. Вітвицька, З. Курлянд, О. Матюшкін, С. Сисоева та ін.

Зазначимо, що сьогодні науковці активно шукають нові засоби розвитку креативного мислення особистості, починаючи з раннього й дошкільного віку, і це зрозуміло, адже такий тип мислення вимагає нетривіального підходу до його розвитку. Вважаємо, що одним з таких

засобів є нейрографіка як різновид арт-технологій. Автором-розробником нейрографіки є доктор психологічних наук П. Піскар'юв, який зазначає, що сучасна людина живе в нову епоху – епоху метамодерну, коли провідним завданням виступає людське щастя, тобто особистість має відчувати високий рівень задоволення різними сферами життя (Піскар'юв, 2019а, с. 2–3). Метод нейрографіки є доволі молодим, але його психолого-педагогічний потенціал досліджено у роботах О. Деміург, П. Піскар'юва, О. Савельєвої, Л. Усманової тощо, де кожен з авторів наголошує на розвитку уяви та творчості як процесу і результату нейрографіки. Натомість, проблема розвитку креативного мислення майбутніх педагогів засобами нейрографіки практично не досліджена, що вимагає активізації наукових пошуків у даному напрямку.

Отже, метою статті є визначення сутності та педагогічного потенціалу нейрографіки як засобу розвитку креативного мислення майбутніх педагогів.

У процесі дослідження було використано комплекс методів теоретичного характеру: аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, абстрагування.

Перш за все, зупинимось на розумінні змісту категорії «креативне мислення педагога/майбутнього педагога». На сучасному етапі розвитку науки вчені подають визначення «творчому мисленню» та «креативному мисленню», натомість, остаточно ці категорії розвести важко, адже вони мають багато спільного.

Творчість сьогодні визначається як категорія, що є ширшою за креативність, адже передбачає кінцевий результат – створення нового продукту. Креативність, як риса мислення, пов'язується із нестандартним вирішенням проблем, розуміється як здатність застосувати інші, відмінні за вже відомі, шляхи розв'язання проблемних ситуацій. Очевидно, що креативність – це передумова й детермінанта творчості. Отже, творче мислення визначається як мислення, результатом якого є відкриття принципово нового або вдосконаленого існуючого рішення; продукує нові ідеї та відкриття (Курлянд, 2011). Натомість, креативне мислення лише підґрунтям для творчості.

Своєю чергою, креативне мислення майбутнього педагога – це такий спосіб мислення, якому притаманні певні характеристики, а саме:

- оригінальність (здатність знаходити нетипові рішення складних педагогічних ситуацій, відповіді на проблемні питання);
- семантична гнучкість (здатність виділяти функції об'єкта і пропонувати різноманітні способи використання останнього);
- образна адаптивна гнучкість (здатність змінювати форму об'єкта таким чином, щоб побачити у ньому нові можливості);
- семантична стихійна гнучкість (здатність знаходити різноманітні ідеї у відносно обмеженій ситуації) (Моляко & Кульчицька & Литвинова, 1995).

О. Матюшкін визначив та схарактеризував структурні компоненти креативного мислення: здатність користуватися різними формами доказів; схильність до сумнівів; почуття новизни; гострота думки; інтуїція; естетичне почуття краси; творча уява; здатність відкривати аналогії; сміливість та незалежність суджень; інтерес до парадоксів; логічна строгість (Матюшкін, 1986).

Отже, розвиток креативного мислення як певного комплексу характеристик мислення стає можливим протягом усього життя особистості, у тому числі, під час професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах закладів вищої освіти (ЗВО). З іншого боку, існує необхідність пошуку нестандартних засобів розвитку такого типу мислення, до яких уважаємо за доцільне віднести арт-технології, зокрема нейрографіку.

Нейрографіка як метод роботи з обмеженнями, установками, що сформовані у свідомості був обґрунтований П. Піскарьовим у наукових студіях, а також апробовано у роботі з різними категоріями клієнтів більше, ніж у 30 країнах світу. На думку автора, кожна людина володіє певним набором шаблонів, за якими вона діє у повсякденному житті, адже на основі досвіду та часто повторюваних повсякденних дій у неї були сформовані певні нейронні зв'язки. Чим частіше особистість відтворює певний сценарій дій, тим міцнішими є нейронні зв'язки. Для подолання будь-якої кризової ситуації необхідно створити нові нейронні зв'язки, тобто запрограмувати підсвідомість діяти «по іншому», вийти за рамки обмежень власних установок (Піскарьов).

Зупинимось на ключових визначеннях сутності нейрографіки, що представлені у сучасних наукових доробках. Отже, нейрографіка – це:

- мова несвідомого, що дозволяє фіксувати повідомлення емоційного інтелекту, формувати бажані враження, створювати надійну базу для ефективного мислення;
- інтегративний метод, що включає в собі діагностичний аспект психічних станів, етап усвідомлення в контексті інтегративної психології та самоаналізу через аналіз отриманого матеріалу та поступової трансформації для прийняття рішень, формулювання кінцевої презентації, орієнтованої на майбутнє (Піскарьов, 2016);
- сучасний підхід до формулювання, постановки та розкриття смислу завдань за допомогою переносу графічних образів на паперовий чи інший носій (Деміург, 2018);
- ресурсний інструмент для розвитку психічного здоров'я, що дозволяє оптимізувати психічні функції особистості за рахунок розвитку творчого мислення, евристичного стану свідомості, підвищення рівня життєстійкості, психологічної рівноваги та здоров'я (Савельєва, 2018);
- творчий засіб трансформації світу та підсвідомого особистості (Деміург, 2018); під час малювання особистість має можливість встановити контакт зі своїм підсвідомим та створити нові нейронні

зв'язки, а, отже, діяти творчо, нешаблонно, тобто не за звичним сценарієм.

Для розуміння процесу розвитку креативного мислення під час систематичного малювання нейрографіки майбутніми фахівцями звертаємось до міркувань О. Деміург, яка зазначає, що під час малювання особистість знаходиться у стані так званого «поток» (англ. flow) – психічний стан особистості, коли людина повністю занурена у певний вид діяльності, що характеризується діяльнісним зосередженням, повним залученням й спрямованістю на успіх у процесі діяльності; стан підвищеного рівня ресурсів, енергії, спрямованої на виконання завдання (Деміург, 2018).

Як бачимо, нейрографіка позиціонується як метод роботи з різними категоріями людей, що сприяє зняттю напруги, стресових станів, гармонізує внутрішній світ, підвищує рівень життєстійкості особистості, натомість, найбільш суттєва особливість методу – створення нових нейронних зв'язків, що на поведінковому рівні виявляється через прийняття нестандартних рішень, уміння креативно вирішувати проблему або бачити різні варіанти її розв'язання, адже у процесі малювання задіяно творче мислення. Ми вважаємо, що саме нейрографіка є потужним засобом розвитку креативності як характеристики мислення.

Таким чином, у нашому розумінні нейрографіка – це арт-технологія роботи з підсвідомим особистості, коли у процесі малювання за спеціальним алгоритмом у людини формуються нові нейронні зв'язки, розвивається креативне мислення, що дозволяє по-новому поглянути на проблему та більш ефективно вирішити її.

Для більш кращого розуміння сутності нейрографічного методу, зупинимось на його провідних принципах:

- нейропластичність – нейрони та нейронна сітка мозку здатна змінювати власну конфігурацію (Деміург, 2018), що доводить здатність людини до зміни засобу мислення та поведінки самостійно;

- опора на внутрішні смисли особистості – під час малювання нейрографіки задіяні внутрішні ресурси психіки людини, а певна проблема зображується у вигляді образу, якому надається смисл (Піскар'юв, 2019b);

- кількість нейрографічних ліній прямо пропорційна якості розв'язання проблеми (кількість ліній – кількість нейронних зв'язків);

- високий ступінь незалежності – кожна людина, засвоївши алгоритм малювання нейрографіки здана до самостійної роботи за методом у будь-який час і у будь-де.

О. Савельєва зазначає, що нейрографіка спирається на певні психологічні механізми, зокрема:

- експресія, що включає в собі катарсис;
- усвідомлення нового, засноване на набутті досвіду;

• потокові стани з особливою феноменологією та засобом входження (Савельєва, 2018, с. 57).

Для розуміння сутності означених механізмів варто зупинитись на алгоритмі малювання нейрографіки, що в теорії автора методу має назву «базовий алгоритм» (Піскарьов) та складається з 7 етапів (див. табл.1).

Таблиця 1

Алгоритм малювання нейрографіки (за П. Піскарьовим)

Етап	Сутність	Психологічний стан особистості	Рівень
Робота з темою (запитом)	Клієнт формує проблему, яку буде «малювати», шукає максимальну кількість асоціацій, спогадів, образів, що характеризують проблему та фіксує (як усно, так і письмово) їх протягом певного часу (зазвичай близько 2-х хвилин).	Усвідомлення проблеми, пошук	Індивідуальне підсвідоме
Формування композиції (схема)	Клієнт за допомогою ліній на аркуші зображує проблему (емоційний викид)	Можливий психологічний опір. Катарсис – вихід емоцій різного модусу.	
Сполучення елементів, округлення	Клієнт намагається максимально округлити всі гострі кути на малюнку, поєднати елементи. На даному етапі особистість може відчувати так званий «опір» – відчувати бажання зупинитися, порвати малюнок тощо.	Стан внутрішнього задоволення, умиротворення після завершення етапу.	
Пошук нових форм	Клієнт бачить нові форми, фігури на малюнку, відбувається вибудовування й бачення нових архетипів, що надає особистості можливості по-іншому подивитись на проблему, що відпрацьовується. На даному етапі клієнту пропонується розмалювати роботу таким чином, щоб два та більше елементи, що стоять поряд, мали один колір. Зазвичай така робота є більш інтуїтивною, але автори наполягають на роботі з 3-4 кольорами.	Інсайт, натхнення, відчуття ейфорії. Новий погляд на проблему	Коллективне підсвідоме
Лінії поля	Клієнту пропонується створити дві-три лінії, що перетинають весь малюнок та є більш широкими зі інші. Такі лінії за твердженням автора мають назву «Абсолют».	Можуть виявитись незвичні психологічні стани різного характеру (різні відчуття в тілі, сльози або, навпаки, спокій)	Свідоме
Фіксація змін та результату	Клієнт має графічно зафіксувати прийняте рішення щодо проблеми у вигляді фігури на		

Етап	Сутність	Психологічний стан особистості	Рі-вень
	основі бажаного майбутнього.		
Рефлексія	Клієнт повертається до проблеми, яку малював, аналізує, що змінилося на рівні мислення, як він себе почуває зараз, чи знайшов він спосіб вирішення проблеми.	Самоаналіз та вербалізація власного психологічного стану	

Як видно з таблиці 1, під час малювання нейрографіки у особистості змінюється кілька психологічних станів – від напруження, емоційного «викиду», натхнення та різних інсайтів до задоволення, спокою, самоаналізу тощо. Важливим моментом у процесі малювання є подолання супротиву – бажання зупинитися, незадоволення малюнком, страх, негативні тактильні відчуття та ін. На думку автора методу П. Піскарьова, у такий спосіб підсвідоме чинить опір виявленню незвичного, нового, адже традиційно підсвідоме намагається діяти за більш звичними сценаріями. Подолання супротиву свідчить про формування нових нейронних зв'язків, отже, особистість учиться мислити креативно.

Для нейрографічного малюнку важливим є розуміння його складових, а саме: ліній, фігур, кольору.

Нейрографічна лінія є базовим елементом у нейрографії. На думку П. Піскарьова така лінія являє собою лінію, що не повторює себе на кожній ділянці свого руху, при цьому змінюється напрямок та амплітуда її коливання; вона веде туди, де особистість не очікує її побачити (Піскарьов, 2019b).

О. Деміург визначає нейрографічну лінію як лінію, що дозволяє зображення трансформувати у відчуття (Деміург, 2018), тобто особистість має можливість пережити, відчути кінестетично те, що зображає на малюнку. Дослідниця також визначає, що будь-яка лінія є проєкцією мислення на площину, у тому числі, аркуш паперу. Отже, від того, наскільки нестандартною для особистості виявиться лінія або лінії, настільки сильно вона привчає себе мислити креативно: «... за допомогою нейрографічної лінії ми відкриваємо нові формати мислення, нові площини. Ми мобілізуємо інтелект. ...Кількість ліній – якість результату» (Деміург, 2018).

Смислове навантаження несуть у собі фігури, що присутні на малюнку, у нейрографії базовими є коло, квадрат та трикутник. Коло тлумачиться О. Савельєвою як «позитивний початок, центр», гармонія, безпека та цілісність. Авторка зазначає, що коло символізує собою сонце, яке захищає все живе на планеті, отже, підсвідомо дає відчуття безпеки (Савельєва, 2018, с. 116). Виходячи з такого розуміння ключової фігури, на первинних етапах роботи за методом нейрографіки розробники пропонують малювати саме коло та нейрографічні лінії.

Квадрат у нейрографіці символізує стабільність, надійність та пов'язується з архетипом чотирьох сторін світу, сезонів року тощо. Тобто така геометрична форма несе смислове навантаження стабільно повторюваних ситуацій, подій (Там само). Саме тому, малювання квадратів доцільно тоді, коли особистість бажає зберегти існуючий стан, або вивести його на стабільний рівень.

І, нарешті, трикутник є найбільш динамічною фігурою, символізує конфлікт, енергію, що розрушає, стрімкі події тощо (Деміург, 2018). На початкових етапах роботи за методом нейрографіки автори не рекомендують використовувати трикутники.

О. Деміург стверджує, що за допомогою вищевказаних геометричних форм можна будь-яку ситуацію зобразити графічно. Використовуючи фігури, особистість зображує себе, певні події життя, бажані ситуації (ті, що потребують креативного/швидкого рішення), натомість, малюнку зазвичай не вистачає саме лінії, які поєднують усі геометричні форми у єдине ціле (Деміург, 2018). Однак, принциповим моментом під час малювання нейрографічної лінії є відхід від стандартів, тобто кожного разу, коли відбувається народження нової лінії, варто постійно спрямовувати її у той бік, де відчувається певний психологічний опір. Лише тоді, на думку автора методу, особистість діє не за звичним шаблоном, виявляє креативність (Піскарьов, 2019а). Уважаємо, саме тут починається зародження й тренування дивергентного типу мислення, що є протилежним конвергентному.

У своєму дослідженні ми спираємось на точку зору Дж. Гілфодра, який вважає, що дивергентне мислення спрямоване на багатоваріативність вирішення проблемної ситуації, коли людина може генерувати нестандартне (а не обирати одне найбільш оптимальне) розв'язання проблеми різними шляхами (Гілфорд, 1950). О. Деміург, П. Піскарьов, О. Савельєва зауважують, що під час малювання нейрографіки і приходять інсайти у вигляді прийняття нетипового рішення щодо вирішення проблеми (Деміург, 2018; Піскарьов, 2019; Савельєва, 2018).

Таким чином, метод нейрографіки, що визначається нами як арт-технологія роботи з підсвідомим особистості, коли у процесі малювання за спеціальним алгоритмом у людини формуються нові нейронні зв'язки, розвивається креативне мислення, що дозволяє по-новому поглянути на проблему та більш ефективно вирішити її, є ефективним для розвитку креативного мислення майбутніх педагогів в освітньому процесі ЗВО. Під час нейрографічного малювання задіяна робота з підсвідомим особистості, формуються нові нейронні зв'язки, виникають певні інсайти у вигляді нестандартного вирішення існуючої проблеми, чому сприяє стан так званого «поток» – повного занурення у процес діяльності (малювання й одночасне міркування над шляхами розв'язання проблеми).

Перспективами подальших розвідок вважаємо обґрунтування методики розвитку креативного мислення майбутніх педагогів засобами нейрографіки.

Список використаної літератури

1. Пискарев П. М. Метамодерн и интегративная методология гуманитарного знания : автореф. дисс. ... д. психол. н. Ярославль, 2019. 72 с. **2. Курлянд З. Н.** Педагогічна підтримка формування творчого мислення майбутніх учителів іноземної мови. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*. 2011. № 7. С. 57–61. **3. Моляко В. А.,** Кульчицкая Е. И., Литвинова Н. И. Психология детской одаренности. К. : Знание, 1995. 83 с. **4. Матюшкин А. М.** Концепция творческой одаренности. *Вопросы психологии*. 1989. № 6. С. 29–33. **5. Пискарев П.** Нейрографика мышления. URL: <https://www.neurograff.com/neurografika-myshleniya>. **6. Пискарев П. М.** Предпосылки формирования метода Нейрографика. *Методология современной психологии*. 2016. Вып. 6. С. 335–344. **7. Демидур О.** Нейрографика: рисование со смыслом. Как это работает? URL: <https://www.twirpx.com/file/2626212/> **8. Савельева О. А.** Психологические основы Нейрографики: дисс. к. психол. н. Ярославль, 2018. 254 с. **9. Пискарев П. М.** Метамодерн и интегративная методология гуманитарного знания: дисс. ... д. психол. н. Ярославль, 2019. 461 с. **10. Guilford J. P.** Creativity. *American Psychologist*. 1950. № 5. Pp. 444–454.

References

1. Piskarev, P. M. (2019). Metamodern i integrativnaya metodologiya gumanitarnogo znaniya [Metamodern and integrative methodology of humanitarian knowledge]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Yaroslavl' [in Russian]. **2. Kurliand, Z. N.** (2011). Pedagogichna pidtrymka formuvannia tvorchoho myslennia maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy [Pedagogical support for the formation of creative thinking of future foreign language teachers]. *Nauka i osvita: naukovo-praktychnyi zhurnal – Science and education: scientific and practical journal*, 7, 57-61 [in Ukrainian]. **3. Molyako, V. A.,** Kul'chickaya, E. I., & Litvinova, N. I. (1995). Psihologiya detskoj odarennosti [Psychology of children's giftedness]. K.: Znanie [in Russian]. **4. Matyushkin, A. M.** (1989). Konceptiya tvorcheskoj odarennosti [Creative giftedness concept]. *Voprosy psihologii – Questions of psychology*, 6, 29-33 [in Russian]. **5. Piskarev, P.** Nejrografika myshleniya [Neurographics of thinking]. Retrieved from <https://www.neurograff.com/neurografika-myshleniya> [in Russian]. **6. Piskarev, P. M.** (2016). Predposylki formirovaniya metoda Nejrografika [Prerequisites for the formation of the Neurographics method]. *Metodologiya sovremennoj psihologii – Methodology of modern psychology*, 6, 335-344 [in Russian]. **7. Demidur, O.** (2018). Nejrografika: risovanie so smyslom. Kak eto rabotaet? [Neurographics: Drawing with Meaning. How it works?].

Retrieved from <https://www.twirpx.com/file/2626212/> [in Russian].
8. Savel'eva, O. A. (2018). *Psihologicheskie osnovy Nejrografiki* [Psychological Foundations of Neurographics]. *Candidate's thesis*. Yaroslavl' [in Russian].
9. Piskarev, P. M. (2019). *Metamodern i integrativnaya metodologiya gumanitarnogo znaniya* [Metamodern and integrative methodology of humanitarian knowledge]. *Doctor's thesis*. Yaroslavl' [in Russian].
10. Guilford, J. P. (1950). Creativity. *American Psychologist*, 5, 444-454.

Бадер С. О. Нейрографіка як засіб розвитку креативного мислення майбутніх педагогів

Актуальність проблеми розвитку креативного мислення майбутніх педагогів зумовлена низкою чинників, що провокують появу нових вимог до сучасної людини: здатність швидко приймати рішення, самостійно моделювати власне майбутнє та брати відповідальність за нього; навчатися впродовж життя, успішно будувати відносини з оточуючими, бути креативним. У статті автор робить спробу обґрунтувати доцільність використання нейрографіки як арт-терапевтичного методу розвитку важливої риси мислення сучасного студента педагогічного профілю – креативності.

Визначено сутність понять «творче мислення», «креативне мислення», «нейрографіка». Провідне поняття розвідки – нейрографіка – визначено як арт-технологію роботи з підсвідомим особистості, коли у процесі малювання за спеціальним алгоритмом у людини формуються нові нейронні зв'язки, розвивається креативне мислення, що дозволяє повному поглянути на проблему та більш ефективно вирішити її.

Розкрито принципи нейрографічного малювання (нейропластичність, опора на внутрішній смисл особистості, високий ступінь незалежності), його зміст, алгоритм використання для розвитку креативного мислення здобувачів (робота із запитом, формування композиції, сполучення елементів/округлення, пошук нових форм, лінії поля, фіксація нових результатів, рефлексія); подано трактування провідних фігур (коло, трикутник, квадрат, а також нейрографічна лінія) у нейрографічному малюнку.

Доведено ефективність використання методу нейрографіки в освітньому процесі закладів вищої освіти для розвитку креативного мислення майбутніх педагогів.

Ключові слова: нейрографіка, арт-технології, майбутні педагоги, креативне мислення, творче мислення, дивергентне мислення.

Бадер С. А. Нейрографика как средство развития креативного мышления будущих педагогов

Актуальность проблемы развития креативного мышления будущих педагогов обусловлена рядом факторов, провоцирующих появление новых требований к современному человеку: способность быстро

принимать решения, самостоятельно моделировать собственное будущее и брать ответственность за него; учиться в течение жизни, успешно строить отношения с окружающими, быть креативным. В статье автор делает попытку обосновать целесообразность использования нейрографики как арт-терапевтического метода развития важной черты мышления современного студента педагогического профиля – креативности.

Определена сущность понятий «творческое мышление», «креативное мышление», «нейрографика». Ведущее понятие работы – нейрографика – определено как арт-технология работы с подсознательным личности, когда в процессе рисования по специальному алгоритму у человека формируются новые нейронные связи, развивается креативное мышление, что позволяет по-новому взглянуть на проблему и более эффективно решить ее.

Раскрыты принципы нейрографического рисования (нейропластичность, опора на внутренний смысл личности, высокая степень независимости), его содержание, алгоритм использования для развития креативного мышления студентов (работа с запросом, формирование композиции, сочетание элементов/округление, поиск новых форм, линии поля, фиксация новых результатов, рефлексия) подана трактовка ведущих фигур (круг, треугольник, квадрат, а также нейрографическая линия) в нейрографическом рисунке.

Доказана эффективность использования метода нейрографики в образовательном процессе высших учебных заведений для развития креативного мышления будущих педагогов.

Ключевые слова: нейрографика, арт-технологии, будущие педагоги, креативное мышление, творческое мышление, дивергентное мышление.

Bader S. Neurographics as a Means of Developing the Creative Thinking of Future Teachers

The urgency of the problem of developing the creative thinking of future teachers is due to a number of factors provoking the emergence of new requirements for a modern person: the ability to make decisions quickly, independently model their own future and take responsibility for it; learn throughout life, successfully build relationships with others, be creative. In the article, the author makes an attempt to substantiate the expediency of using neurographics as an art-therapeutic method for the development of an important feature of the thinking of a modern student of a pedagogical profile – creativity.

The essence of the concepts «creative thinking», «neurographics» is determined. The leading concept of the work – neurographics – is defined as an art-technology for working with the subconscious of a person, when, in the process of drawing according to a special algorithm, new neural connections are formed in a person, creative thinking develops, which allows you to look at the problem in a new way and solve it more effectively.

The principles of neurographic drawing (neuroplasticity, reliance on the inner meaning of the personality, a high degree of independence), its content, an algorithm for using it for the development of students' creative thinking (working with a request, forming a composition, combining elements / rounding, searching for new forms, field lines, fixing new results, reflection), the interpretation of the leading figures (circle, triangle, square, as well as a neurographic line) in a neurographic drawing is given.

The effectiveness of using the neurographic method in the educational process of higher educational institutions for the development of creative thinking of future teachers has been proved.

Key words: neurographics, art-technologies, future teachers, creative thinking, divergent thinking.

Стаття надійшла до редакції 05.09.2021 р.

Прийнято до друку 24.09.2021 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Докучасва В. В.